

Rekenkamer Zaanstad

Onderzoeksprogramma 2013

Rekenkamer Zaanstad

21 december 2012

colofon

Rekenkamer Zaanstad

directeur:

contactpersoon:

dr. Jan de Ridder

Carlos Neves Cordeiro RA

Samenvatting

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) onderzoekt vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het bestuur, het beleid en de beleidsuitvoering. Door onderzoek wil de rekenkamer de controlerende rol van de gemeenteraad versterken en een bijdrage leveren aan het verbeteren van het functioneren van bestuur, beleid en organisatie. In dit document is het onderzoeksprogramma 2013 van Zaanstad opgenomen.

In de 'Beleidsvisie 2011-2016' heeft de rekenkamer de ideeën voor haar werkzaamheden in de komende jaren neergelegd. De rekenkamer wil naast onderzoek ook aandacht geven aan het bruikbaar maken van haar onderzoeksresultaten, aandacht geven aan hoe de overheid inspeelt op maatschappelijke processen en inspelen op actuele discussies in de raad. Zij voert daarom verschillende soorten onderzoek uit. Naast onderzoeken voert de rekenkamer verkenningen uit, geeft zij adviezen aan de raad en verzorgt zij thematische publicaties en bijeenkomsten. Daarnaast worden er opvolgsonderzoeken uitgevoerd en onderzoeken op verzoek.

De selectie van onderwerpen voor onderzoek heeft de rekenkamer benaderd vanuit specifieke thema's en vanuit relevantie. De rekenkamer besteedt in de periode 2010-2016 bijzondere aandacht aan de volgende aspecten:

- de wijze waarop het programmakkoord wordt omgezet in beleid;
- het inzicht en de controle van de raad op het geld;
- de vragen waarom sommige doelen vaag blijven;
- de vragen waarom burgers weinig vertrouwen hebben in de overheid.

Op grond van deze criteria heeft de rekenkamer na overleggen met de fracties een lijst van onderwerpen voor onderzoek opgesteld en deze besproken in de audit commissie. Uiteindelijk heeft de rekenkamer voor het onderzoeksprogramma 2013 de volgende onderwerpen gekozen:

Verkenningen:

- (Af)koop (erfpacht)grond;
- Welzijnssubsidiëring;
- Afwikkeling van bezwaren en overige grieven.

Vervolgonderzoek:

- De WMO in Zaanstad;

Overige activiteiten

Naast de verkenningen en het vervolgonderzoek wordt er in 2013 ook capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- Advisering op basis van eerder uitgevoerd onderzoek als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- Monitoring van politiek en bestuurlijk belangrijke onderwerpen;
- Ontwikkeling onderzoeksprogramma 2014.

Ook is het mogelijk dat de gemeenteraad bij de rekenkamer een verzoek doet om een specifiek rekenkameronderzoek. Indien de rekenkamer een dergelijk verzoek honoreert, zal zij daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma.

In 2013 worden verder nog twee verkenningen afgerond, namelijk de verkenning *Visie op de organisatie* en de verkenning *Bezuinigingen*. Deze verkenningen zijn respectievelijk in november en december van 2012 gestart. Verder verleent de rekenkamer assistentie bij het raadsonderzoek stortplaats Nauerna.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Uitgangspunten	7
1.2	Uitgevoerde en lopende onderzoeken	7
1.3	Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma	8
2	Aanpak programmering	11
2.1	Beleidsvisie 2011-2016	11
2.2	Soorten onderzoek	11
2.3	Werkwijze	12
2.4	Selectiecriteria	13
3	Verkenningen	15
3.1	Algemeen	15
3.2	(Af)koop (erfpacht)grond	15
3.3	Welzijnssubsidiëring	15
3.4	Afwikkeling van bezwaren en overige grieven	16
4	Vervolgonderzoek	17
4.1	Vervolgonderzoek <i>De WMO in Zaanstad</i>	17
5	Overige activiteiten	19
5.1	Verzoekonderzoeken	19
5.2	Monitoring	20
5.3	Onderzoeksprogramma 2014	20
	Bijlage 1 - Algemene werkwijze	21
	Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2013	23

1 Inleiding

1.1 Uitgangspunten

De Rekenkamer Zaanstad (rekenkamer) legt jaarlijks, ter kennisname, een onderzoeksprogramma voor aan de gemeenteraad. Dit onderzoeksprogramma gaat in op de onderzoeken die de rekenkamer in 2013 wil uitvoeren.

Het streven van de rekenkamer is om de beschikbare onderzoekscapaciteit te verdelen over de algemene aandachtsgebieden van de rekenkamer, te weten: doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid en de beleidsrealisatie. Praktisch betekent dit dat de rekenkamer kiest voor een onderzoeksprogramma waarbij het accent in het onderzoek afwisselend ligt op de beleidseffectiviteit (inclusief doelmatigheid) respectievelijk op de rechtmatigheid, het gevoerde financiële beheer en de bedrijfsvoering. Alle onderzoeksrapporten van de rekenkamer zijn openbaar.

In dit onderzoeksprogramma zijn de onderzoeksactiviteiten opgenomen, die de rekenkamer in 2013 wil uitvoeren. De rekenkamer heeft bij haar keuze ook de suggesties betrokken die de raadsfracties en de audit commissie hebben gedaan voor het uitvoeren van onderzoeken.

Het is mogelijk dat de rekenkamer de onderzoeksprogrammering nog wijzigt als de actualiteit of de uitkomsten van een verkenning daarvoor aanleiding geeft. Of, indien de gemeenteraad een verzoek richt aan de rekenkamer om een specifiek onderzoek uit te voeren. De gemeenteraad heeft de wettelijke mogelijkheid om de rekenkamer te verzoeken een onderzoek in te stellen (zie ook 5.1 Verzoekonderzoeken). In dergelijke gevallen zal de rekenkamer een gemotiveerd besluit nemen of zij het verzoekonderzoek uitvoert en daarbij aangeven welke consequenties dit heeft voor de onderzoeksprogrammering.

1.2 Uitgevoerde en lopende onderzoeken

De rekenkamer heeft sinds haar oprichting in maart 2005 de volgende onderzoeksrapporten uitgebracht:

<u>Titel</u>	<u>Datum van publicatie</u>
<i>Inverdan en Stadhuis</i>	december 2005
<i>Sociale werkvoorziening in Zaanstad</i>	september 2006
<i>Vervolgonderzoek Inverdan en Stadhuis</i>	februari 2007
<i>Quickscan onderzoek Jaarstukken 2006</i>	mei 2007
<i>Gemeentelijke tarieven in Zaanstad</i>	juli 2007
<i>Openbare ruimte in Zaanstad</i>	maart 2008
<i>Quickscan Jaarverslag 2007 gemeente Zaanstad</i>	mei 2008

<i>Benchmark Jaarverslagen 2007 (w.o. gemeente Zaanstad)</i>	juli 2008
<i>De Wmo in Zaanstad</i>	april 2009
<i>Vervolgonderzoek Tarieven in Zaanstad</i>	april 2009
<i>Bodemsanering in Zaanstad</i>	mei 2009
<i>Vervolgonderzoek sociale werkvoorziening in Zaanstad</i>	februari 2010
<i>Burgerparticipatie in Zaanstad</i>	december 2010
<i>Handhaving openbare ruimte in Zaanstad</i>	maart 2011
<i>Vervolgonderzoek Openbare ruimte in Zaanstad</i>	maart 2011
<i>Wees scherp op werk (re-integratiebeleid)</i>	september 2011
<i>Riolering in Zaanstad</i>	juli 2012

Momenteel zijn er twee verkenningen in uitvoering, namelijk de verkenning *Visie op de organisatie* en de verkenning *Bezuinigingen*. Deze verkenningen zullen begin 2013 worden afgerond, waarna de rekenkamer zal besluiten of de verkenningen worden opgevolgd door een kleiner of groter onderzoek. Verder verleent de rekenkamer assistentie bij het raadsonderzoek Nauerna.

1.3 Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma

Gelet op de structurele begroting van de rekenkamer (€ 165.936 per jaar, prijspeil 2011) zijn per jaar ongeveer 160 directe onderzoeksdagen beschikbaar, naast de capaciteit die noodzakelijk is voor het opstellen van het onderzoeksprogramma (inclusief het monitoren van bestuurlijke en beleidsmatige ontwikkelingen) en het voeren van bestuurlijk overleg. Met deze omvang van de directe onderzoekscapaciteit is er jaarlijks ruimte voor één groot onderzoek of meerdere kleinere onderzoeken.

Het onderzoeksprogramma 2013 is het negende onderzoeksprogramma van de rekenkamer en is in december 2012 tot stand gekomen. Belangrijk vertrekpunt hierbij was het onderzoeksprogramma 2012 en de voortgang van de lopende verkenningen die in eind 2012 zijn gestart.

De rekenkamer heeft de groslijst uit dit programma geactualiseerd door kennis te nemen van diverse gemeentelijke documenten, zoals jaarstukken, het burgerjaarverslag, de kadernota en de programmabegroting.

Daarnaast zijn er in oktober 2012 verschillende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers, veelal fractievoorzitters, van de verschillende politieke partijen. Tijdens deze gesprekken is gevraagd of de verschillende fracties specifieke onderwerpen onderzoekswaardig achten.

Op basis van de gemeentelijke documenten en de gevoerde gesprekken heeft de rekenkamer een conceptgroslijst opgesteld. De conceptgroslijst is door de rekenkamer op 14 december 2012 aan de auditcommissie gepresenteerd. De vertegenwoordigende raadsleden die zitting hebben in deze commissie, hebben

vervolgens hun voorkeuren kenbaar gemaakt. De rekenkamer heeft dit meegewogen in de uiteindelijke selectie.

2 Aanpak programmering

2.1 Beleidsvisie 2011-2016

Per 1 juni 2010 is de Rekenkamer Metropool Amsterdam van start gegaan als gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De rekenkamer heeft haar ideeën over haar werkzaamheden neergelegd in een beleidsplan 'Beleidsvisie 2011-2016'. De taak van de rekenkamer is vastgelegd in de wet en blijft uiteraard onveranderd. Wel heeft de rekenkamer besloten in deze periode de volgende accenten in haar werk aan te brengen:

- De rekenkamer wil meer dan voorheen aandacht besteden aan het bruikbaar maken van onderzoeksresultaten: ze wil een overgang maken van 'informereren' naar 'communiceren'.
- De rekenkamer wil onderzoeken vanuit verschillende invalshoeken inkleuren: nu weer eens gericht op de ambtelijke organisatie, dan weer op maatschappelijke processen waarop de overheid vat probeert te krijgen.
- De rekenkamer wil meer variatie in projecten aanbrengen: meer korte projecten en meer ad hoc onderzoek om beter in te spelen op de actualiteit.
- De rekenkamer wil adviezen uitbrengen waarin bevindingen uit eerder uitgevoerd onderzoek worden gekoppeld aan actuele discussies in de raden om het nut van bevindingen te vergroten. Ze wil ook een rode draad in projecten aanbrengen door middel van thema's.

2.2 Soorten onderzoek

Voor 2011 maakte de rekenkamer over het algemeen uitsluitend onderscheid tussen onderzoeken en opvolgingsonderzoeken, waarin de rekenkamer na enige jaren nagaat wat er gedaan is met de aanbevelingen uit eerdere onderzoeksrapporten. Op grond van de overwegingen, die in de Beleidsvisie genoemd worden, maakt de rekenkamer vanaf 2011 meer onderscheid tussen soorten van onderzoek. Naast haar onderzoeken, waarin diepgaand een bepaald onderwerp wordt onderzocht, en opvolgingsonderzoeken, onderscheidt de rekenkamer ook:

- verkenningen, waarin meer kennis wordt verzameld over een bepaald aspect van het gemeentelijk beleid;
- schriftelijke (gevraagd of ongevraagd) adviezen aan raden, als de rekenkamer daartoe aanleiding ziet;
- thematische publicaties of bijeenkomsten. Daarbij wordt aandacht besteed aan de rode draad in projecten en geprobeerd algemene lessen te trekken uit eerdere onderzoeken.

Daarnaast blijft de mogelijkheid bestaan dat de gemeenteraad een verzoek indient bij de rekenkamer om een bepaald onderzoek uit te voeren ('verzoekonderzoek') en kan de raad ook verzoeken om tegen betaling een onderzoek door de rekenkamer te laten uitvoeren.

2.3 Werkwijze

Op grond van de hierboven genoemde overwegingen is de rekenkamer gestart met de voorbereiding van het onderzoeksprogramma van 2013. Hierbij heeft de rekenkamer een aantal activiteiten ondernomen. Hieronder geven we hiervan een overzicht.

Raadplegen van diverse informatiebronnen

De rekenkamer heeft vanuit meerdere kanten informatie ingewonnen over mogelijke onderzoeksonderwerpen:

- Schriftelijke informatiebronnen over het beleid en bestuur van de stad, zoals programmakkoord, programmabegroting, jaarverslagen en verslagen van raadsvergaderingen en raadscommissievergaderingen.
- Gesprekken met de fracties van gemeenteraad.
- Overige bronnen, zoals berichten in de media en door andere uitgevoerde (rekenkamer-)onderzoeken van belang voor het goed functioneren van de lokale overheid.

Opstellen groslijst

Om te komen tot het onderzoeksprogramma is een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld. De groslijst kent onderwerpen die:

- 1) betrekking hebben op door de gemeenteraad vastgesteld beleid en
- 2) waar een directe en herkenbare politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid aan te koppelen is.

Onderwerpen komen dus alleen op de groslijst als ze in de politiek-bestuurlijke invloedssfeer van de stad liggen. De groslijst, die als bijlage 2 in dit onderzoeksprogramma is opgenomen, is besproken met de audit commissie. Op basis van dat gesprek zijn de uiteindelijke keuzes gemaakt.

Relatie tussen soorten onderzoek

Voordat een groslijst met mogelijke onderwerpen wordt samengesteld oriënteert de rekenkamer zich op verschillende onderwerpen. Een dergelijke oriëntatie is echter noodgedwongen beperkt; de meeste onderwerpen maken een meer uitvoerige verkenning noodzakelijk. De rekenkamer heeft om deze reden ook verkenningen opgenomen in het onderzoeksprogramma. Afhankelijk van de uitkomsten van deze verkenningen kan de rekenkamer besluiten tot het uitbrengen van een publicatie van de verkenning en eventueel starten met een uitgebreid onderzoek.

2.4 Selectiecriteria

Bij de selectie van onderwerpen voor het onderzoeksprogramma zijn voor de rekenkamer twee invalshoeken van belang.

Ten eerste wil de rekenkamer in de komende jaren een rode draad aanbrengen in haar projecten aan de hand van een aantal thema's. Hierdoor kan er meer kennis gekoppeld worden 'van onderzoek naar onderzoek'. In haar Beleidsvisie geeft de rekenkamer de volgende thema's aan voor de komende jaren:

- Uitvoering van het programmakkoord: in hoeverre worden beleidsvoornemens bij de start van de raadsperiode daadwerkelijk vertaald in beleid en succesvolle activiteiten?
- Grip op geld: Hoeveel greep (dat is: inzicht in en control) op het geld heeft de raad?
- Grip op vage doelen: Bij welke onderwerpen blijven doelstellingen vaag en hoe komt dat?
- Begrip van burgers: Waarom is er wantrouwen van burgers in de (lokale) overheid?

Ten tweede moeten de onderwerpen, die de rekenkamer kiest, voldoende relevant zijn om door de rekenkamer onderzocht te worden op grond van de taken die ze wettelijk heeft. Dit betekent dat het onderwerp gekoppeld moet zijn aan door de raad vastgesteld beleid en iets te maken moet hebben met doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Het onderzoek moet gericht zijn op het functioneren van een bepaalde systematiek en niet op specifieke casussen (dat wil zeggen niet op effecten voor een individuele burger of een specifieke organisatie).

Een onderwerp is relevanter naarmate:

- de daarmee samenhangende maatschappelijk belangen en/of consequenties voor burgers of organisaties groter zijn;
- het meer mogelijkheden biedt voor nieuwe inzichten, en
- gebruik van andere onderzoeksinstanties minder voor de hand ligt.

Op grond van deze criteria zijn de onderwerpen voor onderzoek geselecteerd, die in hoofdstuk 3 en 4 worden toegelicht.

3 Verkenningen

In dit hoofdstuk worden de geselecteerde verkenningen voor 2013 toegelicht. In de toelichting wordt een korte schets gegeven van de context en het doel van de verkenningen.

3.1 Algemeen

Een verkenning is bedoeld om meer kennis te verzamelen over een bepaald aspect van het gevoerde bestuur. De verkenning kan soms uitmonden in de conclusie dat meer diepgaand onderzoek nuttig is. Er zijn verschillende soorten verkenningen denkbaar. Soms zal het accent liggen op het bestuderen van literatuur over een beleidsterrein of rapportages van eerder uitgevoerd onderzoek. Bij een verkenning kunnen er ook op bescheiden schaal nieuwe gegevens worden verzameld over het gevoerde beleid door het analyseren van beleidsdocumenten of het houden van een aantal interviews. Een verkenning is vaak beschrijvend en met een verkenning heeft de rekenkamer zeker niet de pretentie om tot een afgewogen oordeel te komen. Zowel bij onderzoeken als bij verkenningen kan een benchmark worden uitgevoerd waarbij verschillende diensten of stadsdelen zijn betrokken. De uitkomst van de hieronder opgenomen verkenningen kan de rekenkamer aanleiding geven om ze te laten volgen door een uitgebreider onderzoek.

3.2 (Af)koop (erfpacht)grond

Sinds 1995 bestaat voor eigenaren van huizen die op erfpachtgrond staan, de mogelijkheid om de erfpacht om te zetten in (bloot) eigendom. Tot 2007 was de vergoeding gebaseerd op de grondprijzen die golden bij aanvang van het erfpachtcontract. In 2007 heeft de gemeente besloten om vanaf 15 oktober van dat jaar om 'marktconforme prijzen' hiervoor te gaan hanteren. Door deze stelselwijziging (van historische uitgifteprijs naar marktconforme grondprijzen) werd het omzetten van erfpacht in eigendom vele malen duurder. Ondanks dat de stelselwijziging al enige jaren geleden is doorgevoerd heeft deze in 2012 bij sommige groepen van burgers alsnog geleid tot onrust. Één van de redenen hiervoor is dat eind 2011 de gemeente Zaanstad gestart is met erfpachters actief te benaderen over de mogelijkheid tot omzetten van erfpacht naar vol eigendom. Het overgrote deel van deze erfpachters waren niet op de hoogte van het forse verschil in afkoopsom voor en na de stelselwijziging, en zijn van mening dat de gemeente ze niet naar behoren heeft geïnformeerd over de consequenties van de stelselwijziging.

3.3 Welzijnssubsidiëring

De rekenkamer heeft eerder bij verschillende Amsterdamse stadsdelen onderzoek gedaan naar welzijnssubsidiëring. Uit deze onderzoeken kwam naar voren dat een duidelijk inzicht in de bijdrage van welzijnsorganisaties aan de doelstellingen van de

stadsdelen en de maatschappelijke effecten ontbrak. Verder was de financiële positie van de onderzochte instellingen zwak als gevolg van de 'schrone economische tijden', de gebruikte subsidiesystemen en de (te) grote afhankelijkheid van instellingen van subsidieverstreker. Dezelfde of soortgelijke zaken zouden ook kunnen spelen bij welzijns subsidies binnen de gemeente Zaanstad.

De gemeente Zaanstad heeft in 2010 om en nabij € 39 miljoen besteed aan subsidies voor het programma Maatschappelijke ondersteuning en welzijn (exclusief subsidies voor de GGD in het kader van de volksgezondheid). Dit bedrag loopt de komende jaren terug van € 36,4 miljoen in 2013 tot € 35,2 miljoen in 2016.

3.4 Afwikkeling van bezwaren en overige grieven

Als een inwoner van Zaanstad het niet eens is met een besluit van de gemeente, waar bezwaar tegen mogelijk is, kan hij bezwaar aantekenen. De bezwaarprocedure biedt burgers de gelegenheid bezwaren (grieven) tegen het besluit voor te leggen en toe te lichten. Het gaat erom dat de gemeente aan de hand van het gemaakte bezwaar opnieuw bekijkt of het besluit op juiste wijze is genomen. Van een daadwerkelijk (juridisch) conflict is in deze fase nog geen sprake. Pas als na de doorlopen bezwaarprocedure standpunten ongewijzigd blijven of indien tegen het (initiële) besluit geen formele bezwaarmogelijkheid bestaat, is een gang naar de rechter waarschijnlijk. Het is van groot belang dat de gemeente de bezwaarschriften zorgvuldig organiseert en toe ziet op de uitvoering daarvan. Een lange doorlooptijd is niet alleen slecht voor de tevredenheid van de inwoners van Zaanstad over de afhandeling van zijn bezwaar maar doet ook afbreuk aan het vertrouwen van inwoners in hun gemeente. Traag beslissen en (onnodig) procederen kan er bovendien toe leiden dat inwoners gaan twijfelen of de gemeente wel de juiste beslissing heeft genomen. Dit alles heeft weer nadelige gevolgen voor zowel de aanvaarding van het besluit als de legitimatie van het optreden door de gemeente.

4 Vervolgonderzoek

Circa twee jaar na publicatie van een onderzoeksrapport onderzoekt de rekenkamer in welke mate het college van B&W uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer heeft gedaan.

4.1 Vervolgonderzoek *De WMO in Zaanstad*

In 2013 zal de rekenkamer het vervolgonderzoek “De WMO in Zaanstad” uitvoeren. In april 2009 presenteerde de rekenkamer het onderzoeksrapport “De Wmo in Zaanstad, het persoonsgebonden budget (Pgb) voor huishoudelijke hulp”. In dit onderzoek heeft de rekenkamer onderzocht of de gemeente erin slaagt om de op dat moment nieuwe Wmo-taak op een adequate wijze uit te voeren. De rekenkamer formuleerde, op basis van haar bevindingen en conclusies, een veertiental aanbevelingen. Twaalf aanbevelingen waren gericht aan het college van Zaanstad en twee aanbevelingen aan het bestuur van de stichting RIO Zaanstreek. Zowel het college als het bestuur van de stichting gaf aan de aanbevelingen te zullen opvolgen. Met dit vervolgonderzoek wil de rekenkamer de gemeenteraad informeren over de manier waarop het college van B&W en de stichting RIO Zaanstreek de aanbevelingen uit het rapport heeft opgevolgd.

5 Overige activiteiten

Naast de nieuwe verkenningen en het vervolgonderzoek voert de rekenkamer nog een aantal andere activiteiten uit. Het gaat hierbij om:

- het uitvoeren van verzoekonderzoeken;
- het monitoren van politiek en bestuurlijke ontwikkelingen;
- het opstellen van het onderzoeksprogramma 2014.

5.1 Verzoekonderzoeken

Naast de onderzoeksonderwerpen die de rekenkamer zelf selecteert, is het ook mogelijk dat de gemeenteraad een verzoek indient tot het uitvoeren van een rekenkameronderzoek. Het is aan de rekenkamer om te bepalen of zij het verzoek honoreert. Om deze onderzoeken uit te kunnen voeren, zal de rekenkamer keuzes moeten maken: of verschuiven of schrappen van geprogrammeerde onderzoeken of aanvullend budget. In het geval dat de gemeenteraad vraagt om een verzoekonderzoek zal de rekenkamer schriftelijk gemotiveerd aangeven of ze het onderzoek uitvoert en wat de consequenties zullen zijn voor de onderzoeksprogrammering.

De raad heeft op 9 november 2011 een verzoek tot extra onderzoek bij de rekenkamer ingediend. Het betreft hier het verzoek tot assistentie van de begeleidingscommissie Nauerna. Het dossier Nauerna kent een lange politieke historie in de gemeente Zaanstad en is veelvuldig onderwerp geweest van maatschappelijke discussies. Voor de belangengroep Nauerna is het zelfs aanleiding geweest om juridische procedures te voeren waarin zij de rechtmatigheid van de door de Provincie Noord-Holland afgegeven vergunning betwist. Een ander twistpunt is de actuele storthoogtes en restcapaciteit van de stortplaats Nauerna. Zowel het college als de belangengroep heeft, op basis van extern onderzoek, gegevens gepresenteerd die sterk van elkaar afwijken. De gemeenteraad van Zaanstad wil duidelijkheid verkrijgen over welke van deze gegevens juist zijn. Zij heeft daartoe tijdens de raadsvergadering van 22 september 2011 een motie (50/2011) aangenomen waarin besloten wordt om een raadsonderzoek uit te voeren naar de actuele storthoogtes en restcapaciteit van de stortplaats Nauerna. Een begeleidingscommissie, samengesteld uit vijf gemeenteraadsleden, zal daarbij zorgdragen voor de formulering van de onderzoeksvraag, de aansturing en selectie van een onderzoeksbureau en de presentatie van de onderzoeksresultaten aan de gemeenteraad.

De begeleidingscommissie heeft de Rekenkamer Zaanstad op basis van de regeling 'Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam' en het Reglement van Orde van de Rekenkamer Metropool Amsterdam verzocht haar te adviseren bij de uitvoering van haar taak. De rekenkamer is bereid geweest de begeleidingscommissie bij te staan bij haar taak en is eind 2011 begonnen met haar adviserende rol. Deze werkzaamheden zullen verder doorgang vinden in 2013.

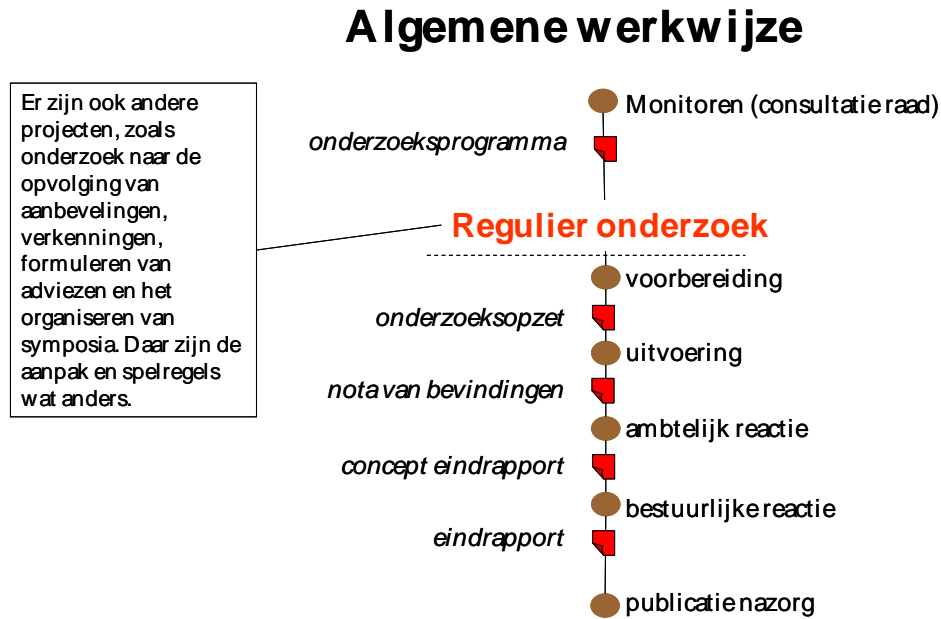
5.2 Monitoring

De rekenkamer gaat de 'vinger aan de pols houden' door het monitoren van onderwerpen die door het jaar heen politiek en bestuurlijk belangrijk blijken zijn. Afhankelijk van de ontwikkelingen is het mogelijk dat de rekenkamer over deze onderwerpen rekenkamerbrieven uitbrengt aan de gemeenteraad.

5.3 Onderzoeksprogramma 2014

Voor het jaar 2014 zal de rekenkamer ook weer een onderzoeksprogramma opstellen. Hiertoe volgt de rekenkamer onder meer gedurende het jaar de ontwikkelingen op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Dit onder meer via de media en de verslagen van de gemeenteraadsvergaderingen en commissievergaderingen. Voorafgaand aan het opstellen van het onderzoeksprogramma 2014 zullen de fracties uit de gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld hun ideeën en suggesties te geven.

Bijlage 1 - Algemene werkwijze

Spelregels onderzoek

Vooraf

- De rekenkamer is bevoegd om alle documenten te onderzoeken (gemeentewet art 183) en het gemeentebestuur moet alle inlichtingen verstrekken die de rekenkamer nodig heeft (idem art 183).
- De onderzoeksopzet wordt ter informatie gestuurd aan de raad, het bestuur, de betrokken ambtenaren en de leidinggevende van die ambtenaren.

Gesprekken tijdens het onderzoek

- Bij het maken van een afspraak wordt aangegeven welke onderwerpen er besproken zullen worden.
- In de regel worden van de gesprekken verslagen gemaakt die worden gewederhoord. Daarbij krijgt de geïnterviewde de gelegenheid om aan de hand van het conceptverslag de weergave van uitspraken te corrigeren.

Communicatie rond de afronding van het onderzoek

- De datum van oplevering van de nota van bevindingen wordt één maand van tevoren aan de ambtelijke organisatie gemeld.
- Dan wordt tegelijk aangegeven wanneer er een ambtelijke reactie op de nota van bevindingen en een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport wordt verwacht.
- In de regel geldt voor beide reacties een termijn van twee weken.
- Bij de bestuurlijke reactie zal desgevraagd bij de termijn rekening worden gehouden met de vergaderplanning van B&W of het dagelijks bestuur; daarbij zal de toegestane termijn echter nooit langer worden dan drie weken.
- De rekenkamer kan soms als het onderzoek dat mogelijk en nodig maakt de reactietermijnen korter maken.

Nota van bevindingen en een ambtelijke reactie

- Er wordt gevraagd om een ambtelijk reactie op de nota van bevindingen. In die reactie kunnen feitelijk onjuistheden aan de orde worden gesteld en relevante feitelijke omissies.
- De rekenkamer geeft schriftelijk aan of en zo ja op welke wijze opmerkingen uit de ambtelijke reactie worden verwerkt.

Bestuurlijke reactie & eindrapport

- Er wordt gevraagd om een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport. In die reactie kan commentaar worden gegeven bij de analyse en een reactie op de aanbevelingen.
- De rekenkamer schrijft in haar eindrapport nog een nawoord waarin wordt gereageerd op de bestuurlijke reactie.
- De raad en het bestuur krijgen het eindrapport onder embargo voor de publicatiedatum.
- De wijze van behandeling van het rapport wordt in overleg met de raad geregeld.

Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2013

Op basis van de verkenning van mogelijke onderzoeksonderwerpen heeft de Rekenkamer Zaanstad een groslijst samengesteld. Deze groslijst, is mede gebaseerd op de onderwerpen uit de groslijst van 2012. Daarnaast heeft de rekenkamer verschillende documenten bestudeerd, waaronder jaarstukken, raadsverslagen, begrotingen en andere relevante rapportages. De rekenkamer heeft conform voorgaande jaren aan de politieke partijen in de gemeenteraad van Zaanstad gevraagd of er onderwerpen zijn die bij voorkeur door de rekenkamer onderzocht kunnen worden. Het aantal aangedragen onderwerpen is divers en kwam voor een deel overeen met de onderwerpen uit eerdere groslijsten van de rekenkamer.

De groslijst is gegroepeerd naar de aandachtsgebieden ruimtelijk-fysiek, sociaal-economisch, en bedrijfsvoering en bevat de volgende onderwerpen:

Ruimtelijk-fysiek

- (Af)koop (erfpacht)grond
- Grondexploitatie
- Beheersing grote projecten

Sociaal-economisch

- Erfgoed
- Welzijnssubsidiëring
- Bezuinigingen 2013-2016

Bedrijfsvoering

- Afwikkeling van bezwaren en overige grieven
- Garanties, leningen en (mogelijke) derivaten
- Archief- en dossiervorming
- Inkoop en aanbestedingen

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam
telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
email rekenkamer@zaanstad.nl

Zaanstad
top van de Randstad

